

श्रुतेः । हे दरिद्र निष्परिग्रह अद्वितीयवादिति भावः । हे नीललोहित कण्ठे नीलोऽन्यत्र लोहितः हे शिव नोऽस्माकमासां प्रजानां पुत्रादीनामेषां पशूनां गवादीनां त्वं मा भेः भयं मा कुरु बद्धलं हृन्दसीति [पा० २.४.७३.] शपो लुक् । मा रोक् रुजो भङ्गे प्रजापशूनां भङ्गं मा कार्षीः कर्मणि षध्यौ । च पुनर्नोऽस्माकं किं चन किमपि द्विपदचतुष्पदादिकं मो मा आममत् रुग्णं मा कार्षीत् यद्वा रुग्णं मास्तु । अम् रोगे लङि धातोर्मागम आर्षः ॥ ४७ ॥

इमा रुद्राय तवसे कपर्दिने क्षयद्वीराय प्रभरामहे मतीः ।

यथा शमसेद्विपदे चतुष्पदे विश्वं पुष्टं ग्रामेऽस्मिन्ननातुरम् ॥ ४८ ॥

कुत्सदृष्टा जगती । वयमिमा अस्मदीया मतीः बुद्धीः रुद्राय शंकराय प्रभरामहे प्रहरामहे समर्पयामो रुद्रं स्मराम इत्यर्थः ह्यग्रहोर्भः । कीदृशाय तवसे महते बलवते वा उभयत्र तवःशब्दः पठितः [निघ० २.१.३.३. (49.)] । कपर्दिने जटिलाय । क्षयद्वीराय क्षयन्तो निवसन्तो वीराः शूरा यत्र स क्षयद्वीरस्तस्मै शूरयुतायेत्यर्थः क्षयन्तो नश्यन्तो वीरा रिपवो यस्मादिति वा । द्विपदे पुत्रादये चतुष्पदे गवादिपशवे सप्तमी वा द्विपदचतुष्पदविषये यथा येन प्रकारेण शं सुखमसत् भवति अस्मिन् ग्रामे अस्मिन्वासस्थाने विश्वं सर्वं प्राणिजातं पुष्टं समृद्धमनातुरं निरुपद्रवं स्वस्थं च यथा असत् स्यात् तथा मतिं हरे समर्पयाम इत्यर्थः ॥ ४८ ॥

या ते रुद्र शिवा तनूः शिवा विश्वाहा भेषजी ।

शिवा रुतस्य भेषजी तया नो मृड जीवसे ॥ ४९ ॥

अनुष्टुप् । या ते तव ईदृशी तनूः शरीरं तया तन्वा नोऽस्मान्जीवसे जीवितुं मृड सुख्य । कीदृशी शिवा शान्ता अधोरा । विश्वाहा विश्वानि च तान्यहानि च विश्वाहा कालाधनोरत्यन्तसंयोगइति [पा० २.३.५.] द्वितीया तस्या आकारः सर्वेष्वहःसु सर्वदा शिवा कल्याणकारिणी भेषजी औषधवृषा संसारव्याधिनिवर्तिका । रुतस्य शारीरव्याधिः शिवा समीचीना भेषजी निवर्तिकौषधिः ॥ ४९ ॥